

L'assassinat de turistes a Florida encén l'alarma

Miami, ciutat de la por

Ja són nou els turistes morts des de l'octubre de l'any passat a Florida, víctimes de delinqüents. I amb això Miami veu amenaçada la indústria turística. Aquest és el relat d'uns dies a la capital de Florida.

En primera instància Miami és aire condicionat. Quan l'avió aterra en un qualsevol dels seus aeroports, en realitat aterra en territori neutral. Només quan travessa la porta que dona al carrer comença el Miami real. L'únic que no té aire condicionat, el que no està tancat entre quatre parets.

La xafogor és brutal. Com en un dia de ponent a València, però sense vent. L'aire no es mou, però la sensació és la mateixa. Notes com un ofec permanent que et fa venir febre.

Després, els hotels, les tendes, els cotxes, tot té una refrigeració desmesurada que et gela els ossos. I així vas i vénis. De la calor al fred i del fred a la calor. Arriba a ser una veritable bogeria. A la nit has de dormir amb manta. I al matí, quan passes la porta de l'hotel, et fa l'efecte que algú acabe de llançar-te a la boca d'un forn. Venint de la gelor de l'hotel això té una dècima de segon agradable. Però immediatament et sents comprimit pels quatre costats, com si et premsaren com un cub de ferralla.

****

A la parada de l'autobús, primera imatge del Miami real: un policia parla en espanyol amb una xica i li explica -intuesc que amb ànim de lligar-se-la- què difícil que és viure lluny de casa. Sospite que és cubà. Usa una camisa blanca immaculada. Li demane si l'autobús tardarà molt a ve-

nir. El seu anglès és lamentable. Si s'hi ha de fer entendre s'ho passarà malament. Potser són reals i tot els acudits que circulen sobre la hispanització de Florida ("l'últim anglo a anar-se'n que plegue la bandera, per favor", diuen). Després constate que no n'hi ha per a tant. La gent se t'a-

illa estesa paral·lelament a Miami) la sensació s'allegereix. Però costa de trobar el rastre del Miami del luxe. S'endevina al lluny. Al sud.

***

Com pot ser que hi haja qui ignore la misèria de Miami? Qui ho fa es limita a

veure quatre carrers, la zona dels rics. Mansions, gratacels pre-segle XXI, el tren elevat, el port de luxe, alguna platja...

Però la sorpresa és que puguen esquivar els barris miserables. Ací passes del luxe a la misèria en qüestió de 10 números del mateix carrer. I, malgrat això, és molta la gent que mai no ha vist "l'altre Miami". Em resulta sensacional. De l'aeroport internacional a Miami Beach només cal tenir els

ulls oberts. S'hi veu la misèria. Però és que, fins i tot alguns dels indrets recomanats basten per a ensumar que hi ha un altre Miami.

Per exemple: la guia Hachette recomana de visitar la Lincoln Road, a Miami Beach, afirmant que és el carrer on totes les grans tendes de Nova York tenen la seua sucursal oberta. Fals.

La Lincoln és com Cullera, o Lloret de Mar, però després d'haver estat arrassades. Fa tot l'efecte que, potser en els anys seixanta devia ser molt important. Avui només és un cementiri d'aparadors amb maniquins despallats i vidres bruts. Naturalment, no hi queda ni rastre de les tendes

FLORIDA DEPÈN DEL TURISME

Els recents assassinats de turistes han posat en situació difícil Florida, l'economia de la qual depèn molt del turisme.

La importància econòmica

El turisme crea 663.000 llocs de treball i 31 bilions de dòlars (el Producte Brut Estatal de Florida és de 265 bilions de dòlars).

GRÀFIC: VÍCTOR NAVARRO

D'on procedeixen?

D'on procedeixen?	Visitants
USA	*33.700.000
CANADÀ	2.500.000
GRAN BRETANYA	1.100.000
CARIB	474.000
ALEMANYA	454.000
BRASIL	255.000
VENEÇUELA	208.000
ARGENTINA	182.000
FRANÇA	107.000
JAPÓ	104.000

*Excepte Florida

Quant despenen?

Quant despenen?	Dòlars
CANADÀ	1,8 bilions
GRAN BRETANYA	1,2 bilions
CARIB	579 milions
ALEMANYA	536 milions
JAPÓ	475 milions
BRASIL	466 milions

dreça sempre en anglès, encara que entre ells parlen espanyol. O en cubà, vaja.

****

Aquesta ciutat sembla Soweto, a estones. Edificis baixos d'una sola planta. Més aviat barraques. Gasolineres. Deixalles amuntegades. Tendes de compra-venda de cotxes. Parets fetes servir com a casa, amb la taula parada en un ras que hi ha al darrere. Joves, i no tan joves, passejant odi des dels ulls. Matolls. Bars amb reixes monumentals.

L'horizontalitat d'aquesta probresa fa una sensació encara més accentuada. Quan l'autobús travessa el Causeway per entrar a Miami Beach (en realitat una gran

de Nova York. Dubte i tot que hi hagen estat mai.

***

Al final de la Lincoln hi ha una senyora vella. És menuda de cos i vesteix sense adonar-se que li ha passat l'edat. Somriu amb grandiloqüència i no tarda a disparar la pregunta clau: "¿què, Miami?"

Nota que estic confós. Li explique que no és el Miami que es veu a la televisió. La interrogué sense gaire consideració. Assenyala l'altra punta de la badia. El capvespre va caient i, allà, comencen d'encendre-s'hi llums. Allò és el Miami de la televisió.

Però ella no és d'allà, sinó d'aquesta banda de la badia. De Miami Beach. Li demane com era la ciutat en els anys 60. Somriu absolutament encesa pel record i m'administra un pamflet inacabable sobre la bellesa de la seua Miami, d'aquella. No puc evitar de somriure mentre em mira innocentment, com esperant que li confirme els seus somnis. Ho lamente molt, però jo no he trobat enlloc aquest Miami de què em parla. Li ho dic. Mira a dreta i esquerra, com desconfiada, i xiuxiueja: "Cubans...". M'impressiona la duresa amb què sona la paraula en anglès. Una cosa així com *Kiubanns*. La vella ho ha pronunciat amb odi; és evident.

***

Comence a estar confós sobre aquesta ciutat. A tenir la sensació que ni vivint-hi mesos o anys pots arribar a fer-te càrrec de la seua realitat. És un defecte de la seua mastodòncia. Pots caminar tota la vesprada i no travessar, en línia vertical, ni la meitat de Miami Beach (que posada dins el mapa de Miami representa potser una vuitena part de la ciutat).

Amb un volant a les mans la sensació no és gaire distinta. Després d'hores de conducció arribes a un punt on t'adones que acabes de començar. Espanten les dimensions.

En realitat aquest és un defecte comú a determinades ciutats americanes. Miami, però també Phoenix. I sobretot Los Angeles. És clar que es diu que és una ciutat per no dir que és una província. Tota urbanitzada. Per exemple.

***

Resta per veure quanta culpa hi tenen els cubans, en la desfeta de Miami, però que són un *lobby* potent, no n'hi ha cap dubte. Ja és gairebé habitual que el governador de l'estat o l'alcalde de la ciutat siguin hispans. La majoria de les empreses estan en mans d'empresaris llatinoamericans. Totes les multinacionals importants tenen a Miami la seu per a Llatinoamerica.

De cubans, n'hi ha de dues classes: els que van arribar així que Castro va alliberar l'Havana i els que van venir després. Els primers són rics i influents. Els segons es limiten a surar. Els primers viuen en el luxe. Els segons ocupen massivament Little Havana, per allà el carrer vuit. I fan el que poden.

***

Joel Garreau, en un llibre polèmic com pocs (*The Nine Nations of North-America*) fa de Miami la capital d'un nou país que anomena Les Illes. En realitat el Carib, amb Cuba i Puerto Rico, amb la costa de Venèçuela i Colòmbia, amb les

A Miami passes del luxe a la misèria en deu números del mateix carrer.

ARXIU

Bahames i les Bermudes, i també Aruba i Curaçao. Econòmicament demostra que té raó. Però encara és difícil de competir amb els Estats Units. Miami encara hi està massa lligada. Per exemple: a les vuit i vint del matí ixen, cada dia, tres avions de la Delta Airlines de l'aeroport de Washington en direcció a Miami. Al cap del dia, sumant les grans companyies (PanAm, TWA, Continental, American AirLines, Delta...) poden haver-hi uns setanta o vuitanta vols entre Washington i Miami. La xifra és monumental. I cal sumar-hi els vols des de Nova York, o Atlanta, o Chicago, o Boston, o San Francisco, o Filadèlfia...

***

Travessant un dels ponts de peatge descobresc una de les zones reservades de la ciutat: una petita illa amb tot de xalets ostentosos, palmeres i gespa ben atesa, piscines, cotxes desmesurats i calma. No està malament el sistema: uns quilòmetres més amunt hi ha un pont gratuït. En aquest, cal pagar. Això és: cal pagar peatge per anar a cal ric.

Els ulls ben oberts

La imatge de Florida –en deien l'estat del sol– ha canviat en pocs dies. De sobte tothom considera aquesta ciutat com la més perillosa dels Estats Units i els operadors turístics alerten la població sobre els perills d'anar-hi. Un canvi inquietant per a les autoritats locals. Sobretot si tenim en compte que el turisme és la primera indústria de Florida, amb més de quaranta milions de visitants l'any, dels quals set milions són estrangers. Els beneficis econòmics d'una tal allau sumen 31 bilions anuals de dòlars. Per a rentar aquesta imatge, l'estat ha posat en marxa un seguit de normes. Des de gastar-se mil milions de dòlars en seguretat a les autopistes a crear un número telefònic adreçat exclusivament als turistes que tinguen por.

La reacció de la premsa internacional, malgrat tot, és considerada generalment exagerada. Randy Gardfield, un dels mànagers del parc Disney

d'Orlando cita fonts d'Interpol, segons les quals un turista té 79 vegades més possibilitats de ser assassinat al seu país que no a Florida. Vicki Knappenberger, del Departament de Comerç, ho rebla, afirmant que "menys d'un 1% dels turistes són víctimes d'algun problema d'ordre públic". Les dades del 1992 són les següents: 1.191 morts al carrer per delinqüents, dels quals 22 turistes.

I aquestes xifres són, exactament, les que indignen els ciutadans de l'estat. No l'1%, sinó el fet que cada any muiquen 1.200 persones, víctimes de la delinqüència. Això vol dir poc més de tres morts diaris. Per la gent de Florida hi ha un punt d'hipocresia en la reacció dels mitjans. Com si els turistes morts foren més importants que no els altres.

Però, mentre creix la polèmica, es fixen una sèrie de consells a seguir: no atureu mai el cotxe en l'autopista, no porteu ostensiblement maletes al seient, procureu de no entrar en llocs que no estiguen ben il·luminats, tingueu sempre els ulls ben oberts.

V. P.

***

A la porta de l'edifici de correus hi ha un cartell. En realitat és una mena de ban. Adverteix: "Ara entrareu a la central de Correus. Si ho feu amb intenció de robar, sapigueu que podeu pagar-ho amb tants anys de presó. Si, a més, mateu algú, encara pitjor, i ho pagareu amb tants anys. Penseu-hi un moment!". Em sembla un anunci sensacional i, per això, opte per no entrar-hi.

***

En els bars de cubans la sensació predominant és que esperen alguna cosa. L'esmorzar és sensacional. Sobretot s'agraeix un cafè decent (a la resta d'Amèrica, vull dir dels Estats Units, és immund). La gent parla en espanyol sense preocupar-se gaire del veí. Alguns es consulten la nacionalitat: "Ets del Salvador?" "No, acabe d'arribar de Guatemala...".

Hi ha una senyora vestida de verd, amb un vestit que vol ser provocatiu, que riu i es contorça aparentant que balla. Són les nou del matí, però fa l'efecte que no té res més a fer en tot el dia. I no és cap prostituta, no ho crec.

Crec, simplement, que espera. Per la ràdio sona una cançó que diu no-sé-què de "volveré". Riu com una boja mentre assaboreix la paraula. Però no sabia explicar si és sarcasme o alegria. Si s'ho creu, necessita creure-s'ho o ho aparenta. La caixa regala un diari anticomunista a l'hora de pagar. Qualsevol semblança amb un diari és pura coincidència.

***

Un xicot passa pel carrer amb un gran magnetòfon sobre el muscle. La música que sona és de Carlos Puebla, una cançó de lloança a Fidel. Ningú no se'l mira de forma estranya. És normal? Potser és més cubà que no anticastrista?

***

Hi ha un tram de la Collins Avenue que et transporta a cinquanta anys enrere. És allà on hi ha els edificis Art Nouveau. Són hotels pintats amb colors pastís. Roses. Blaus-verd. Amb l'alfabet decó. Al final de tot, una enorme paret pintada; des de lluny sembla real, amb un fons idíl·lic.

***

Dos encants en la platja: una sorra blanquíssima i compacta i l'espectacle dels vaixells abandonant el Carib per l'estret de Florida. No parle d'un vaixell o dos, no. De desenes. Amb els llums encesos. Retallant-se sobre i contra els blaus. Fins i tot hi ha un veler. No puc evitar de pensar en pirates. De petits vàrem dragar massa mitologia a través de la televisió i el cinema de poble. És agradable traure-la a la vista pública.

Vicent Partal